

Avsiktsförklaring om samverkan mellan lärosäten som bedriver vårdutbildningar och kommunerna i Storstockholm

Tillgänglighetsanpassad version november 2020

Kommunerna i Stockholms län och länets lärosäten med högskoleutbildningar inom vård och omsorg har för avsikt att etablera en långsiktig samverkan, byggd på en gemensam vision och med stöd i välorganiserade former för samverkan. Denna avsiktsförklaring har sin grund i kommunernas och lärosätenas gemensamma behov av samverkan för att kunna utveckla verksamheterna inom respektive ansvarsområde.

Framtidens kommunala hälso- och sjukvård och omsorg ställer ökade krav på hög kompetens hos medarbetarna. Det är avgörande för kommunerna att kunna säkra en långsiktig kompetensförsörjning och att rekrytera kompetenta medarbetare. Att erbjuda en kontinuerlig kompetensutveckling för medarbetare är också ett prioriterat område.

Kommunerna behöver vidare i större utsträckning än idag få tillgång till kunskapsöverföring mellan forskning och praktik. Mer klinisk forskning behövs med inriktning mot de problemställningar kommunerna möter inom sina ansvarsområden.

Högskolor med utbildningar inom vård och omsorg behöver tillgång till välfungerande kliniska miljöer för verksamhetsintegrerat lärande och möjligheter till klinisk forskning där vård och omsorg bedrivs. Hög kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen är en förutsättning för att studenterna ska komma väl rustade till sina anställningar i kommunal vård och omsorg.

Avsiktsförklaringen ska lägga grunden för en långsiktig och förtroendefull relation som bygger på förståelse och respekt för parternas utgångspunkter och behov. Genom avsiktsförklaringen enas parterna om en gemensam vision och former för samverkan mellan kommuner och lärosäten i regionen och förbinder sig att verka för fortsatt utveckling.

Parter

Berörda samverkansparter är kommunerna i Stockholms län, Karolinska Institutet, Ersta-Sköndal högskola, Röda korsets högskola och Sofiahemmets högskola. Samverkan enligt denna avsiktsförklaring regleras närmre genom bilaterala avtal mellan berörd kommun och berört lärosäte.

Vision för samverkan

Den gemensamma visionen är att kommunerna i samverkan med lärosätena i framtiden kan erbjuda studenttäta och multidisciplinära lärandemiljöer av hög kvalitet. Den verksamhetsförlagda utbildningen ska inspirera studenter till ett yrkesliv inom kommunal hälso- och sjukvård och bidra till att de blir väl rustade för uppgiften. Mottagande och handledning av studenter är en motor för kvalitetsutveckling i verksamheten och professionell utveckling hos medarbetare.

Samverkan med lärosätena bidrar till kvalitetsutveckling i verksamheten genom att etablera en kontaktväg mellan forskning och praktik. Det ger en lärande miljö för kontinuerligt förbättringsarbete. Medarbetare i kommunerna kan erbjudas vidareutbildning och möjlighet till forskning genom samverkan mellan kommuner och lärosäten och samarbete om adjungerade kliniska adjunkter som utgör en länk mellan akademien och praktiken.

Samverkan grundas på ömsesidig förståelse för att parterna utifrån skilda ansvarsområden har olika syften med samarbetet. Samverkan ska vara lokalt anpassat till de varierande förutsättningar som råder i länets kommuner. Det lokala engagemanget är avgörande för kvaliteten på samarbetet.

Syfte och mål

Målet är att samverkan ska bidra till långsiktig kompetensförsörjning och kvalitetsutveckling i den kommunala hälso- och sjukvården, hög kvalitet i utbildningen och kunskapsöverföring mellan praktik och forskning. Parterna är överens om att utveckla en modell för samverkan mellan lärosäten och kommunal hälso- och sjukvård. Alla kommunalt finansierade verksamheter oavsett driftsform ska kunna ingå i samverkan och kunna dra nytta av dess resultat.

Samverkan omfattar tre huvudsakliga områden som gemensamt ska utvecklas inom ramen för avsiktsförklaringen:

- verksamhetsförlagd utbildning
- kompetensutveckling och vidareutbildning för medarbetare
- kunskapsöverföring mellan praktik och forskning t.ex. genom examensarbetet eller forskningsprojekt

Struktur för samverkan

För att etablera samverkan åtar sig parterna att skapa:

1. Ett **forum för dialog och erfarenhetsutbyte** där kommuner och lärosäten kan mötas för att utveckla lokalt anpassad samverkan samt diskutera gemensamma frågor.

Under 2016 och 2017 kommer totalt 4 workshops anordnas där kommuner och lärosäten möts och erbjuds stöd för att konkretisera lokal samverkan. Syftet är att stödja kommuner genom att skapa en mötesplats där konkret utvecklingsarbete kan bedrivas. Parterna arrangerar dessa workshops gemensamt genom Storsthlm (tidigare Kommunförbundet Stockholms län, KSL) och Centrum för Klinisk Utbildning (CKU). En samverkansgrupp skapas där kommunföreträdare och representanter för lärosäten träffas regelbundet. Från 2017 ska Storsthlm och CKU inbjuda till en årlig konferens för erfarenhetsutbyte och dialog.

2. Mallar för lokala samverkansavtal mellan kommuner och lärosäten.

Syftet är att säkra att samtliga kommuner i länet, som så önskar, får tillgång till samverkan med lärosätet på lika villkor oavsett organisation av den kommunala äldreomsorgen. Mallarna beskriver innehåll och villkor för samverkan, åtaganden samt ersättning för studentmottagande. I de lokala samverkansavtalen förtydligas sedan omfattning av samverkan, volymerna avseende studenter m m för en enskild kommun.

3. Gemensam uppföljning av samverkan med syfte att skapa gemensam regional kunskap

Uppföljningen ska utgå från de enkäter om verksamhetsförlagd utbildning som CKU tagit fram och genomför i länet. Uppföljningen kompletteras genom att Storsthlm tar fram och administrerar en enkät om kommunernas uppfattning av hur samverkan fungerar.

En gemensam styrgrupp för samverkan mellan kommunerna och lärosätena ska bildas. Styrgruppen ska bestå av fyra representanter från lärosäten och fyra representanter från kommunerna. Uppdraget är att följa samverkan och initiera nya utvecklingsområden. CKU och Storsthlm ingår och är sammankallande i styrgruppen och planerar möten. Styrgruppen ska träffas minst 1 gång per år.

Aktiviteter för fortsatt utveckling av samverkan

Genom denna avsiktsförklaring ska parterna var för sig och gemensamt verka för att samverkan stärks och utvecklas inom följande områden.

Parterna ska samverka om

- fördjupningsutbildningar och specialistsjuksköterskeutbildningar så att läroplaner och utbildningarnas form i möjligaste mån är anpassade till kommunala behov och förutsättningar
- former för samverkan mellan forskning och verksamhetsutveckling
- fortbildning av kommunernas medarbetare
- inriktning och volym av lärosätenas utbildningar

Kommunerna ska

- verka för att kommunalt finansierad verksamhet oavsett drift- eller upphandlingsform tar emot studenter och skapar goda lärandemiljöer

Lärosätena ska verka för

- att utveckla och bedriva utbildningar som förbereder studenter väl för att arbeta inom kommunal vård och omsorg

Uppföljning och utvärdering

Parternas uppfattning om hur samverkan fungerar och effekterna av avsiktsförklaringen ska följas upp och sammanställas årligen.

Giltighetstid och frånträde

Avsiktsförklaringen gäller tillsvidare. Part som önskar frånträda avsiktsförklaringen ska meddela avtalsparten det sex månader före tidpunkt för frånträdet.

Mall för samverkansavtal mellan högskola och kommun/stadsdelsförvaltning/annan part

§ 1 Bakgrund

Kommunerna i Storstockholm och lärosäten med vårdutbildning är överens om att utveckla samverkan. Syfte, inriktning och organisation för samverkan beskrivs i den avsiktsförklaring som antagits av samtliga kommuner i länet och högskolor/lärosäten.

Genom detta samverkansavtal etableras en arena för långsiktigt samarbete mellan kommun och lärosäte Här regleras:

- verksamhetsförlagd utbildning (VFU) (§ 4)
- kompetensutveckling och vidareutbildning för medarbetare (§ 5)
- kunskapsöverföring mellan praktik och forskning (§ 6)

Samarbetsavtalet bygger på den mall som Storsthlm (tidigare Kommunförbundet Stockholms län, KSL), i samråd med kommunerna i länet, tagit fram tillsammans med Centrum för Klinisk utbildning (CKU). Kommunförbundets styrelse rekommenderade kommunerna i länet att teckna avsiktsförklaringen och vid behov använda mallen för att teckna samverkansavtal den 16 juni 2016.

§ 2 Parter

Avtalet är tecknat mellan *kommun/stadsdelsförvaltning/annan part, ange organisationsnummer* och *lärosäte, ange organisationsnummer*.

Presentation av Lärosätet

En beskrivning av lärosätet läggs in här. Beskrivningen kan t ex innehålla vilka relevanta utbildningar som erbjuds och hur många studenter per år som deltar.

Presentation av Kommun/sdf/annan part

En beskrivning av kommunen/sdf/annan part läggs in här. Beskrivningen kan t ex innehålla antal invånare, antal personer över 65 år, antal SABO och antal SSK.

§ 3 Syfte och mål

Syftet med detta samverkansavtal är att reglera samverkan avseende:

- verksamhetsförlagd utbildning (VFU) (§ 4)
- kompetensutveckling och vidareutbildning för medarbetare (§ 5)
- kunskapsöverföring mellan praktik och forskning (§ 6)

Det långsiktiga målet är att samverkansavtalet ska bidra till fördjupad samverkan mellan parterna avseende verksamhetsintegrerat lärande (sk. VIL) och forskning, utveckling och utbildning som bidrar till både utveckling av verksamheten och hög kvalitet i utbildningen.

Genom detta samverkansavtal kan kommunen/stadsdelsförvaltningen och lärosätet/lärosätena utforma samarbetet så att det anpassas till lokala förutsättningar, önskemål och behov.

För kommunen ska samverkansavtalet bidra till långsiktig kompetensförsörjning och kunskapsutveckling.

§ 4 Verksamhetsförlagd utbildning

Samverkan syftar till att stärka kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen, tillgodose lärosätets behov av VFU platser samt skapa förutsättningar för att studentmottagandet bidrar till verksamhetsutveckling inom kommunal hälso- och sjukvård.

Verksamhetsintegrerat lärande (VIL) är ett samlingsbegrepp för de pedagogiska modeller som bygger på samverkan och integrering mellan högre utbildning och arbetsliv. VIL kan ske i form av verksamhetsförlagd utbildning (VFU), studiebesök, auskultation, hospitering eller fältstudier inom öppen och sluten hälso- och sjukvård, omsorg eller annan relevant verksamhet.

§ 4.1 Omfattning och inriktning

Nedan specificeras de utbildningar som omfattas av samverkansavtalet, antalet studenter per utbildning som kommunen åtar sig att ta emot per år samt vilka verksamheter som ingår i samverkan.

Detta samverkansavtal omfattar verksamhetsförlagd utbildning för studenter inom följande utbildningar:

- Grundutbildning till sjuksköterska
- Specialistutbildning för sjuksköterskor inom, ange vilken utbildning
- Arbetsterapeut
- Fysioterapeut
- Annan utbildning, ange vilken

I en tabell ska specificeras vilka verksamheter som omfattas av samverkansavtalet, vilka utbildningar det gäller samt hur många studenter som kommunen/sdf avser ta emot per år.

§ 4.2 Organisation och placering av studenter

VFU-placeringar ska ske på ett sådant sätt att det säkerställer att varje student får en plats inom rätt verksamhetsområde samt får tillgång till kompetent handledning.

Parterna ska organisera samverkan så att det finns namngivna kontaktpersoner med ansvar för kontakter kring placering av studenterna.

Parternas VFU-kontaktpersoner (anges i § 7 nedan) ansvarar gemensamt för placering av studenter. Senast den 15 mars, för höstterminen, samt 15 september, för vårterminen, ska Lärosätet meddela om förläggning av VFU-perioderna. Senast den 15 maj, för höstterminen, samt 15 november, ska Kommunen/sdf, genom verksamheternas kontaktpersoner (se § 7 nedan) meddela hur många studenter man kan ta emot under nästkommande terminen.

Förändringar i antal eller inriktning på de platser som står till förfogande, eller att platser dras tillbaks, ska meddelas från Kommunen/sdf till Lärosätets kontaktperson senast 4 veckor före placeringens första dag. Parterna ansvarar då gemensamt för att en ny placering hittas.

Parterna ska årligen ta fram en plan för antal och fördelning av studenter för året.

§ 4.3 Lärosätets åtagande

Lärosätet har det övergripande ansvaret för den kliniska undervisningen och ansvarar för examination samt att tillhandahålla nödvändig information om inriktning och lärandemål för den verksamhetsförlagda utbildningen.

Lärosätet ska:

- Fortlöpande informera verksamheter som ingår i detta avtal om utbildningsprogrammen och ge aktuell information om innehållet i utbildnings- och kursplaner till handledare
- Planera den verksamhetsförlagda utbildningen i samarbete med företrädare för verksamheten
- Tillsä att kliniska lärare vid universitetet är tillgängliga för kontakt med både studenter och handledare under VFU-placeringen

- Regelbundet erbjuda medarbetare från verksamheter som ingår i detta samverkansavtal tillgång till kostnadsfri handledarutbildning enligt § 4.3 nedan
- Erbjudas stöd till handledare och genomföra regelbundna handledarträffar

§ 4.4 Handledarutbildning

Ambitionen är att alla medarbetare som handleder studenter ska ha genomgått handledarutbildning i enlighet med den pedagogiska kompetenstrappa som CKU rekommenderar (se bilaga). Med detta avses att samtliga handledare ska erbjudas kompetensutveckling inom pedagogik genom att delta i:

- Webbaserad introduktion i pedagogik och handledning, länk till www.cku-handledning.com

Möjlighet ska också finnas för handlare som så önskar att delta i en poängsatt utbildningsaktivitet (t.ex. motsvarande en veckas kurs).

Kommunen/stadsdelsförvaltningen, eller verksamheten, kan om man önskar välja att utse en eller flera huvudansvariga handledare. Detta är inte obligatoriskt. Om huvudansvarig handlare utses ansvarar denne för planering, handledning och utvärdering av VFU, vara kontaktperson mellan verksamheten och lärosätet samt få och sprida underlag till verksamheten om utveckling av utbildningen. Huvudansvariga handledare ska ha genomgått kursen *Högskolepedagogik för lärare och handledare i verksamhetsförlagd utbildning 7,5* högskolepoäng eller motsvarande kurs. Dessa kurser ska erbjudas på deltid och med inslag av distansutbildning.

Utbildningarna är kostnadsfria.

§ 4.5 Kommunernas åtagande

Kommunen ansvarar för att VFU-placeringen genomförs med god kvalitet. Kommunen åtar sig att sträva efter att samtliga medarbetare som handleder studenter har adekvat handledarutbildning som specificeras enligt ovan (§ 4.4) samt att handledare ges möjlighet att utveckla sina ämnesmässiga yrkeskunskaper.

Kommunen ska sträva efter att ta emot vårdstudenter enligt den planeringsram som specificeras i § 4.1 i detta samverkansavtal.

Kommunen ska:

- I samarbete med lärosätet och utifrån utbildningarnas styrdokument (utbildningsplan och kursplan) ansvara för planering och genomförandet av VFU-placeringens genomförande.
- Säkerställa att studenter har tillgång till en god lärandemiljö under sin praktik och att adekvat handledning tillhandahålls.
- Tillhandahålla handledare med examen och erfarenhet i den för den vårdstuderandes examen rätt inriktning och ämne.
- Erbjudas handledare möjlighet att delta i handledarutbildning och andra aktiviteter för att stödja handledare som lärosätet tillhandahåller (enligt § 4.4 ovan)

Handledning kan ske i grupp eller enskilt. Handledaruppdraget kan delas mellan Hälso- och sjukvårdspersonal och omvårdnadspersonal om detta är lämpligt.

§ 4.6 Ersättning och fakturering

Lärosätet ersätter kommunen för åtagande om VFU enligt detta samverkansavtal med 1530 kr per student och vecka, beräknat i 2016 års priser. En vecka omfattar 5 dagar och kortare tid ersätts per dag och beräknas enligt följande en dag 1/5 vecka.

Ersättningen betalas ut till respektive verksamhet. Ersättningsbeloppen för VFU-placeringar ska, på samma sätt som görs för anslagen till universitet och högskolor avseende grundläggande högskoleutbildning och forskning/forskarutbildning, räknas upp enligt riksdagens beslut. Prisjustering för VFU-placering sker årligen per den 1 januari, med start den 1 januari 2017.

Faktureringsrutiner

Utbetalning sker i efterskott mot faktura till lärosätet från respektive verksamhet. Fakturering sker terminsvis senast den 15 juni för vårterminen och 15 december för höstterminen. Betalningsvillkor är 30 dagar.

Följande uppgifter ska finnas på fakturan:

- Postgiro-/bankgiro som pengarna ska betalas till
- Summan som ska betalas (momsbefriat)
- Studenternas namn, placering och praktikperiod
- Organisationsnummer, kontaktperson samt kontaktuppgifter

§ 5 Kompetensutveckling för medarbetare

Lärosätet/Lärosätena ska genom detta samverkansavtal erbjuda Kommunen möjlighet till fortbildning. Det ska bidra till att medarbetare verksamma i kommunal hälso- och sjukvård eller verksamheter som drivs på uppdrag av kommunen får tillgång till och utvecklar sin yrkeskompetens utifrån innehållet i detta samverkansavtal.

Insatserna riktar sig främst till medarbetare med högskoleexamen eller motsvarande. Fortbildningen som avtalas i detta samverkansavtal ska vara kostnadsfri och rymmas inom Lärosätets eller CKUs ordinarie utbildningsuppdrag, t.ex. genom fristående kurser.

Samarbete ska ske mellan parterna kring former som tillgängliggör fortbildningsinsatser för medarbetare.

§ 5.1 Fortbildningsinsatser

En förteckning ska upprättas över kurser som är öppna för medarbetare inom kommunen och verksamheter som har avtal med kommunen/stadsdelsförvaltningen.

Verksamheternas kontaktperson ansvarar för att anmälan till kurser sker samordnat per verksamhet.

Parterna ska årligen ta fram en plan för vilka utbildningar som ska genomföras under året.

§ 6 Kunskapsöverföring mellan praktik och forskning

Samarbetsavtalet ska stimulera kunskapsöverföring och gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt. Samverkan kring studentuppsatser på både grund- och masternivå är lämpligt. Ingen ersättning från någon part utgår för samverkan kring dessa.

En förteckning med projekt, verksamhet och tidpunkt ska upprättas över vilka områden som kommunen/stadsdelsförvaltningen och lärosätet avser att samverka om studentuppsatser.

Lärosätet ansvarar för:

- handledning och examination
- ansökan om etisk prövning i de fall detta krävs.

Verksamheten ansvarar för:

- att skapa förutsättningar för genomförande av studien

§ 7 Samråd under avtalstiden och kontaktperson

Lärosätet och kommunen är överens om att upprätthålla en dialog under samverkansavtalets giltighetstid. Dialog sker genom den kontaktperson som respektive part utser.

Kontaktpersoner ska finnas för samtliga verksamheter som ingår i detta samverkansavtal. Kontaktpersonerna deltar i det regionala erfarenhetsutbytet som beskrivits i avsiktsförklaringen. Storsthlm och CKU ansvarar för den regionala arenan för erfarenhetsutbyte och dialog t.ex. genom att bjuda in till gemensamma träffar för erfarenhetsutbyte och uppföljning, se den regionala avsiktsförklaringen.

Ange här: namn, titel och kontaktuppgifter till kontaktperson för lärosätet.

Ange här: namn, titel, verksamhet och kontaktuppgifter till kontaktperson för kommunens/sdf verksamheter.

§ 8 Uppföljning

Uppföljning av samverkansavtalet ska ske årligen. Underlag för uppföljningen tillhandahålls genom den regionala enkät till studenter, handledare och verksamheter som CKU har utvecklat och administrerar. Lärosätet ansvarar för att initiera den årliga uppföljningen.

§ 9 Giltighetstid och uppsägning

Samverkansavtalet gäller från och med den, ange aktuellt datum, och tills vidare. Part som önskar säga upp samverkansavtalet ska meddela övrig part/parten det 6 månader före tidpunkt för avslut.

Kompetensmodellen – VIL (verksamhetsintegrerat lärande)

Framtagen av beredningsgruppen för VIL (BG-VIL) och beslutad av Styrelsen för utbildning, KI 2013

Struktur för pedagogisk kompetens kopplad till olika funktioner i VIL – för anställda medarbetare i hälso- och sjukvårdens verksamheter

Alla medarbetare på vårdenhet där studenter utbildas

Pedagogisk kompetensnivå: Pedagogisk introduktion - 2-3 tim (kunskap, lärande, reflektion, återkoppling), nätbaserat handledarstöd

Pedagogisk funktion: Professionell rollmodell - stödja studenters lärande i arbetet på vårdenheten

Medarbetare med definierat undervisningsuppdrag

Pedagogisk kompetensnivå: Examinerade korta riktade kurser – företrädesvis påbyggbara och anpassade efter uppdraget (Stepping stones eller liknande)

Pedagogisk funktion: Handledare, seminarieledare, föreläsare, instruktör – medicinska färdigheter, bedside, sit-in, reflektion, återkoppling, bedömning m m.

Medarbetare med övergripande pedagogiskt uppdrag

Pedagogisk kompetensnivå: Högskolepedagogisk kurs – högskolepedagogik för lärare/handledare i VFU om

7,5 hp eller motsvarande

Pedagogisk funktion: T ex AKA, klinisk assistent, studentansvarig

Pedagogiska ledare

Pedagogisk kompetensnivå: Pedagogiska påbyggnadskurser, pedagogiska projekt m m – anpassat innehållsmässigt efter uppdragets kompetensbehov

Pedagogisk funktion: Examinerade lärare, utbildningsledare, ämnesansvarig – ansvarig för övergripande planering och utveckling, examination m m